

Motion till riksdagen 2024/25:3422

av **Daniel Riazat m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2024/25:160 Skolor mot brott

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 6 a kap. 5–9 §§ (del av regeringens förslag 1).
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 6 a kap. 10 och 11 §§ (del av regeringens förslag 1).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 6 a kap. 5 och 10 §§ (regeringens förslag 3).

2 Trygghet och skolsäkerhet

Alla barn och elever har rätt att känna sig trygga i sin skola och i samhället.

Efter massmordet på Campus Risbergska i Örebro står vi inför ett vägval. Vi kan välja att låta den här tragedin leda till reflektion över var vårt samhälle har hamnat och varför. Och vilken riktning vi ska ta framöver. Vilket slags land ska Sverige vara? Ett där splittring, hat, rasism och rädsla breder ut sig och styr människors handlande eller ett land baserat på förtroende och en strävan att bygga ett samhälle där alla har en möjlighet att växa och utvecklas?

Vi vet att de allra flesta svenskar, oavsett födelseland eller hudfärg, vill leva i ett samhälle där varje människa blir sedd och respekterad. Man vill känna sig trygg och hoppfull inför framtiden.

De flesta svenskar, oavsett födelseland eller hudfärg, går upp på morgonen och går till sitt jobb eller sina studier, handlar mat på vägen hem, hämtar barn, läser läxor och försöker hinna med att koppla av med en träningsrunda, en körövning eller en stund med en bok.

Vi har alla både drömmar och mål, problem och bekymmer. Vi är starka och kapabla, men också sårbara, och vi kan känna igen oss i varandra och se vilka behov vi har gemensamt bortom våra olikheter.

På de insikterna byggdes Sverige till ett av världens mest jämlika och trygga länder att leva i. Men i dag känner alldeles för många att både jämlikheten och tryggheten har ryckts undan.

Och den rädsla som många av de människor som invandrat, eller är barn till invandrade föräldrar, känner efter det fruktansvärda dådet i Örebro handlar om mycket mer än detta, fruktansvärda, dåd.

En allt hårdare retorik som pekar ut invandrare som syndabockar för de problem som breder ut sig i samhället har förgiftat tillvaron och samtalsklimatet och skapat rädsla, misstro och hat. En politik som låter skolor och bostadsområden förfalla och arbetslösheten breda ut sig, samtidigt som de som redan har mest får mer och mer i plånboken. En politik som syftar mer till att förstärka fördomar och motsättningar än att faktiskt lösa svåra och komplicerade problem. En politik som inte tar frågan om rasism i skolan på allvar och ignorerar oroväckande rapporter från bl.a. Stiftelsen Friends och Rädda Barnen.

Sverige behöver en ny riktning som inte bara fokuserar på hårdare tag och metoder som saknar belägg för att skapa faktisk trygghet. Jämlika samhällen är de tryggaste samhällena.

Därför behöver vi återuppbygga ett jämlikt och tryggt samhälle, där alla barn blir sedda och får det stöd de behöver för att klara skolan. För att skolan ska klara av detta behöver professionen få tillit och finansieringen av skolan förändras.

Samtidigt instämmer Vänsterpartiet i att det finns ett behov av att se över skolsäkerheten, men vi håller inte med regeringen om allt de föreslår, vilket vi går närmare in på i denna motion. Det är viktigt att åtgärderna inte stannar vid enbart ny skolsäkerhetslagstiftning. Skolan behöver mer resurser för att kunna jobba med säkerheten men också för att kunna arbeta verkligt förebyggande mot våld. Som Sveriges Lärare skriver i sitt remissvar: Skolans problem i dag är inte avsaknaden av lagar och regler utan av tillräckliga resurser.

3 Ett nytt kapitel i skollagen om säkerhetsarbete

Vänsterpartiet delar Lagrådets invändningar mot att ett nytt kapitel riskerar att överlappa andra delar av skollagen och instämmer därför i att det finns skäl för en samlad översyn av de regler som gäller ingripanden vid ordningsstörningar, kränkningar eller brott, eller för att upprätthålla säkerheten. Vänsterpartiet välkomnar därför att regeringen avser att överväga en sådan översyn.

4 Undersökning av bl.a. väskor

Vänsterpartiet instämmer i att det kan förekomma situationer där det är befogat att undersöka väskor m.m., t.ex. efter uppgifter om att en elev har med sig något farligt eller olagligt till skolan. Men eftersom lärare och alla andra som arbetar i skolan inte är experter på att hantera vare sig vapen eller droger bör det inte vara skolans personal som ska genomföra undersökningen, utan vid dessa tillfällen bör polis tillkallas.

Utredningsförslaget handlade om stickprovskontroller av väskor. Redan då varnade Diskrimineringsombudsmannen i sitt remissvar för att stereotypa föreställningar om

olika grupper kan medföra risk för diskriminering som har samband med framför allt kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och funktionsnedsättning vid stickprovskontroller. Vänsterpartiet delar den oron och ser en ännu större risk för diskriminering när regeringen nu gått vidare med ett lagförslag som går längre än utredningen.

Vänsterpartiet delar även invändningarna från Sveriges Elevkårer och Sveriges Elevråd. Som de skriver upplever elever i skolan redan en tydlig maktobalans och det kan inte anses vara proportionerligt med kroppsvisitation. De varnar även för att en utökning av lärares rättigheter att visitera också riskerar att ge upphov till konflikter mellan personal i skolan och elever utan att uppnå önskad effekt ur ett trygghetsperspektiv.

Att skolpersonal på det sätt som regeringen nu föreslår ska utföra uppgifter som ligger så långt ifrån skolans huvudsakliga uppdrag är både orimligt och kontraproduktivt och kommer dessutom att leda till ännu mer administration. I stället för att lägga dessa uppgifter på skolan bör regeringen satsa mer resurser på både skola och socialtjänst så att verksamheterna får bättre möjligheter att arbeta brottsförebyggande genom att använda de verktyg som redan finns.

Riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 6 a kap. 5–9 §§. Detta bör riksdagen besluta.

5 Angående polisanmälningar

Det är självklart viktigt att skolan anmäler konkreta brott som begåtts till polisen, men Vänsterpartiet anser inte att det är proportionerligt att ställa krav på att alla handlingar som skulle kunna utgöra ett brott, såsom en knuff på skolgården, ska polisanmälas. Vi har förtroende för att skolans personal själv kan avgöra vad som ska anmälas och inte. Att oro för ett enskilt barn resulterar i en orosanmälan till socialtjänsten bör dessutom vara en självklarhet. Som Sveriges Elevråd och Sveriges Elevkårer skriver i sitt remissvar är en stor del av eleverna som förslaget berör inte straffmyndiga och förslaget fyller därför ett begränsat syfte och riskerar endast att leda till en misstänkliggörande kultur mot elever och ett onödigt merarbete för rektorer.

Vänsterpartiet anser i stället att det är bra och önskvärt att den lokala polisen har ett samarbete med skolorna i området för att t.ex. hämta in upplysningar på en mer generell nivå och bygga förtroende hos barn och ungdomar genom t.ex. skolbesök.

Riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 6 a kap. 10 och 11 §§. Detta bör riksdagen besluta.

Daniel Riazat (V)

Nadja Awad (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Malcolm Momodou Jallow (V)

Isabell Mixter (V)

Ciczie Weidby (V)

